

תוכנית תלת-שנתית לטיפול משפחתי וזוגי ולהכשרת עובדים סוציאליים למומחיות בתחום המשפחה

רשימת הקורסים

שנה א' - סמסטר א'

- **תיאוריות בטיפול משפחתי – מודלים תיאורטיים בנושאי משפחה ונישואין – 2 שעות**
אקדמיות.

מטרת הקורס, להקנות ידע נרחב על פי מודלים שונים להבנת הדינמיקה המשפחתית והתערבות בבעיות במשפחה. הקורס יתמקד על הנחות היסוד להבנת המשפחה של מודלים שונים, אבחון דיספונקציות משפחתיות ודרכי התערבות מרכזיות על פי מודלים אלו.

- **דיני משפחה – 2 שעות אקדמיות**

כלים להבנת הבסיס המשפטי והחוקי בתחום דיני המשפחה והכרת המערכות המשפחתיות השונות, החינוכיות לעבודתם השוטפת של העובדים הסוציאליים והמטפלים בתחום זה.

ישנם דגש על ההשלכות של המצב המשפטי, על דרך פעולתו של העובד הסוציאלי והמטפל המשפחתי המטפלים במשפחה ועל הכרת המבנה המשפטי המיוחד בישראל בתחומי המשפחה (בית הדין הרבני ובית המשפט). סוגיות לדוגמה: נישואין וגירושים, הזכות למזונות, משמורת ילדים, אחריות משפחתית ואחריות קרובים ואפטרופסות ידועים בציבור ועוד.

- **מיומנויות התערבות מערכתיות – 2 שעות אקדמיות**

מטרת הקורס להקנות למשתתפים מיומנויות בסיסיות להתערבות מערכתית. יילמדו ויודגשו שימוש בטכניקות התערבות משפחתית בשלביים שונים של הטיפול. נושאים מרכזיים: יצירת קשר ראשוני ועריכת חוזה ראשוני, מיומנויות לאיסוף מידע לצורך אבחנה, חוזה טיפולי ותוכנית טיפול

שנה א' - סמסטר ב'

- **תיאוריות בטיפול זוגי א' – 2 שעות אקדמיות**

הקורס עוסק ברקע העיוני הבסיסי של הטיפול הזוגי כחלק מהטיפול המערכתי. מטרת הקורס להכיר את המרכיבים הייחודיים של הזוג כמערכת, התיאוריות המרכזיות המסבירות את מערכת היחסים הזוגית, ההתפתחות הזוגית והקונפליקטים הזוגיים. כמו כן נבחן באמצעות התיאוריות בעיות שכיחות בתחום הזוגיות הדורשות התערבות טיפולית.

- **מעגל חיי המשפחה – מעברים ומשברים – 2 שעות אקדמיות**

מטרת הקורס להקנות את מערכי הידע אודות תהליכים, מעברים נורמטיביים ומשברים בחיי משפחה ודרכי התערבות אפשריים. תכנים מרכזיים: מעגל חיי משפחה בהיבטים אינדיווידואליים, משפחתיים וחברתיים. מודלים התפתחותיים של מעגל החיים המשפחתי/שלבי התפתחות של מבנים משפחתיים שונים: גירושין, להטב"ים, משפחות פרק ב', משפחות חד הוריות.

- **מיומנויות מתקדמות בטיפול משפחתי זוגי – 2 שעות אקדמיות**

מטרת הקורס להקנות למשתתפים מיומנויות הקשורות בגישות ובבעיות שונות בטיפול משפחתי נושאים מרכזיים שיילמדו: תכנון השימוש במיומנויות בהתייחס למטרות הטיפול, מיומנויות התערבות כנגזרות מתיאוריות טיפול שונות, תכנון, ניתוח והערכה של השימוש במיומנויות בהתייחס לנושאים ומצבים שונים בתחום הטיפול הזוגי והמשפחתי.

- **מדיניות רווחת המשפחה בישראל – 2 שעות אקדמיות**

הקורס יתמקד בערכים ועקרונות פעולה, המתורגמים להסדרי חקיקה ולתכניות חברתיות, שמטרתן לצמצם משברים ומצוקות ברמה האישית, המשפחתית והחברתית. בקורס יוצגו מודלים של מדיניות רווחה המוכרים בעולם. הקורס יתמקד במאפייניה ובמגמותיה של מדינת הרווחה בישראל, ובאופן פעולתה ומחויבותה להבטחת שירותים הולמים למשפחה.

שנה ב' - סמסטר א'

- **גישות תיאורטיות להבנת המשפחה – היבטים סוציולוגיים ואנתרופולוגיים – 2 שעות אקדמיות**

הקורס יתמקד בהיבטים של המשפחה במסגרת החברתית. הקורס יעסוק ביחסי גומלין בין המשפחה לחברה ברמה הכלכלית, התרבותית והחברתית. הקורס ידגיש את הנורמות והערכים חברתיים, המשפיעים על אורח החיים של המשפחה ועל החוקים, הנוצרים בתוכה, תוך מיקוד בהיבטים רב תרבותיים והשוואת אפיונים משפחתיים של חברות שונות (כגון: החברה הערבית, החברה הדתית) והשפעתן על הדינמיקה המשפחתית.

- **תיאוריות בטיפול זוגי ב' – 2 שעות אקדמיות**

הקורס עוסק ברקע העיוני המתקדם של הטיפול הזוגי כחלק מהטיפול המערכתי. מטרת הקורס להעמיק בהבנת המרכיבים הייחודיים של הזוג כמערכת ובתיאוריות המרכזיות המסבירות את מערכת היחסים הזוגית, ההתפתחות הזוגית והקונפליקטים הזוגיים. כמו כן יתמקד הקורס בבעיות שכיחות בתחום הזוגיות הדורשות התערבות טיפולית מורכבת.

- **פרקטיקום מודרך בקבוצות קטנות – 2 שעות אקדמיות**

מטרת הפרקטיקום המודרך להוות קבוצת הדרכה בה כל משתתף יביא סוגיות משדה העבודה, ויכלול אפשרות להדרכה חיה.

שנה ב' - סמסטר ב'

- **מיניות – תיאוריה ויישום – 2 שעות אקדמיות**

מטרת הקורס ללמוד ולהבין את משמעות השלכות של מיניות והתנהגות מינית על היחסים הבינאישיים והאינטימיים בקרב יחידים וזוגות, הקורס יקנה ידע אודות מיניות, תפקוד מיני, בעיות התפקוד המיני, אבחון בעיות ודרכי התערבות.

- **מיומנויות וטכניקות בהתערבות טיפולית – גישור – 2 שעות אקדמיות**

מטרת הקורס להבין את תהליך הגישור כתפישת עולם וכגישה אלטרנטיבית ליישוב סכסוכים באמצעות הידברות ותהליך משא ומתן משתף.

תכנים עיקריים: גישור – תפיסת עולם, הגדרות. סוגיות מרכזיות בהבנת התפתחות הקונפליקט, סגנונות התמודדות עם קונפליקט, מודלים בתהליך גישור, תפקיד המגשר, הגישור בצל החוק, דילמות ואתיקה מקצועית.

- **פרקטיקום מודרך בקבוצות קטנות – 2 שעות אקדמיות**

מטרת הפרקטיקום המודרך להוות קבוצת הדרכה בה כל משתתף יביא סוגיות משדה העבודה, ויכלול אפשרות להדרכה חיה.

- **משפחות במצוקה – שיטות התערבות בטיפול משפחתי - 2 שעות אקדמיות**

יחידים ומשפחות המצויים במצוקה כלכלית וחברתית ומתמשכת, מהווים חלק ניכר מאוכלוסיית היעד של העובדים/ות הסוציאליים/ות בשירותי הרווחה. הטיפול במשפחות מצוקה מהווה חלק מרכזי בהתערבויות הטיפוליות של עו"סיות משפחה בשירותים החברתיים. מטרת הקורס היא להעשיר את הידע התיאורטי והקליני על משפחות במצוקה. הקורס יעמוד בין השאר על הסיבות לקשיים ביצירת הקשר הטיפולי עמן.

- **סוגיות אתיות בהתערבות עם זוגות ומשפחות – 2 שעות אקדמיות**

מטרת הקורס לפתח ערנות ורגישות לסוגיות אתיות בטיפול זוגי ומשפחתי, והקניית ידע תיאורטי ויישומי לזיהוי ולפתרון בעיות אתיות שונות.

- **פרקטיקום מודרך בקבוצות קטנות – 2 שעות אקדמיות**

מטרת הפרקטיקום המודרך להוות קבוצת הדרכה בה כל משתתף יביא סוגיות משדה העבודה, ויכלול אפשרות להדרכה חיה.

- **אלימות במשפחה – קשיי תפקוד הפרט – 2 שעות אקדמיות**

תיאוריות להסבר תופעת האלימות במשפחה. אלימות גברים נגד נשים במשפחה, בהקשר האישי, הבין אישי, התרבותי והחברתי ילדים עדים לאלימות. ידונו סוגיות תיאורטיות, אתיות וקליניות, הנגזרות מעולם התוכן של התופעה. ילמדו מודלים להתערבות ותיעשה התבוננות בהתנסותם של העובדים בתחום.

- **תיווך וסינגור בהתערבות עם משפחות – שיטות התערבות בטיפול משפחתי - 2 שעות אקדמיות**

הקורס מיועד לתת כלים של תיווך לעובדים הסוציאליים ולמטפלים משפחתיים. הקורס יתמקד בממדיו הרבים של התיווך למשפחות ויזהה את המיומנויות הנדרשות לתיווך וסינגור על הפרט ועל המשפחה מול המערכות השונות. סוגיות כמו: התיווך והסינגור מול עצמאות הפונה, נאמנות לפונה מול נאמנות לקולגות וכו'. ידונו במסגרת הקורס.

- **פרקטיקום מודרך בקבוצות קטנות – 2 שעות אקדמיות**

מטרת הפרקטיקום המודרך להוות קבוצת הדרכה בה כל משתתף יביא סוגיות משדה העבודה, ויכלול אפשרות להדרכה חיה.